

בבית הדין הצבאי המיוחד

בפני :

אל"ם רחל טבת-ויזל - הנשיאה
 אל"ם דניאל בארי - שופט
 אל"ם רונית לב - שופטת

בעניין :

התובע הצבאי הראשי - המאשים (ע"י ב"כ, סא"ל שרון זגגי-פנחס)

נגד

ק/XXX אל"ם ש' ג' - הנאשם (ע"י ב"כ, עו"ד אלמוגית אביטל)

ג ז ר - ה ד ין

לאחר ששמענו את טיעוני הצדדים ודברי הנאשם ועדי ההגנה, החלטנו לכבד את הסדר הטיעון שהוצע בעניינו של הנאשם ולהטיל עליו את העונשים הבאים :

1. 2 חודשים מאסר על תנאי למשך שנתיים, שבהם הנאשם לא יעבור כל עברה שעניינה הוצאת רכוש מרשות הצבא.

2. אלף ש"ח קנס שינוכו ממשכורתו החודשית של הנאשם.

נימוקי גזר הדין יועברו לצדדים ולנאשם בימים הקרובים.

זכות ערעור תוך 15 יום מיום מתן הנימוקים.

ניתנה והודעה היום, כ"ה באדר ב' התשע"א, 31 במרץ 2011, בפומבי ובמעמד הצדדים.

 שופטת

 שופט

 הנשיאה

נימוקי גזר-הדין

ביום 31/3/2011 הורשע הנאשם, אל"ם ש' ג', על פי הודאתו, בכתב אישום מתוקן המייחס לו עבירה שעניינה התנהגות שאינה הולמת לפי סעיף 130 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955.

באותו מועד הוצע הסדר טיעון, הוצג סיכום ראיון ראש אט"ל, נשמעו עדויותיהם של הנאשם ועדי הגנה וכן טיעוני הצדדים. לאחר שבחנו את שהוצג בפנינו, החלטנו לכבד את הסדר הטיעון המוצע ולהטיל על הנאשם קנס בסך 1,000 ש"ח בצד עונש מאסר מותנה.

להלן יפורטו נימוקי גזר הדין.

מכתב האישום המתוקן וממסמך הפרטים הנוספים המוסכמים, עולים הפרטים הבאים באשר לעבירה בה הנאשם הודה והורשע –

1. במועד ביצוע העבירה שירת הנאשם בתפקיד מפקד יחש"ם XXX.
2. בשנת 2008 חילקה מחלקת הכושר הקרבי אופניים ליחידות שונות, במטרה לעודד שמירה על הכושר הגופני של אנשי הקבע והקצינים. האופניים לא ניתנו לאדם ספציפי וחלוקתם ליחידות, נעשתה על פי החלטתו של רמ"ח כושר קרבי, בהתאם לצרכי היחידה ועל מנת לעודד פעילות גופנית.
3. בין יתר היחידות שלהן הוקצו זוגות אופניים, הוקצו שלושה זוגות ליחש"ם XXX, עת שפיקד עליה אל"ם חיים מור חיים (נאשם 1 בכתב האישום המקורי).
4. במועד הסמוך ליום 6/7/2008, קיבלה יחש"ם XXX את שלושת זוגות האופניים. אחד מזוגות האופניים הוקצה ע"י אל"ם מור חיים לעצמו. זוג אופניים שני הועבר ללא תמורה למחש"פ צפון דאז. הזוג השלישי, נשוא כתב האישום בו הודה הנאשם, הועבר לאל"ם גלעד על פי השתלשלות העניינים שתפורט להלן.
5. בין חודש יוני 2008 לחודש יולי 2008, במהלך סיור בפולין שבו נטלו חלק הנאשם וכן רמ"ד תקציבים של יחש"ם XXX ועוזרה, סיפרו שני האחרונים לאל"ם גלעד, כי הם רוכשים זוגות אופניים למפקד יחש"ם XXX ולמחש"פ צפון לטובת כושר גופני. בעקבות זאת, ביקש הנאשם, כי במסגרת הרכש יירכש גם עבורו זוג אופניים. השניים מסרו לאל"ם גלעד כי עליו לאשר זאת מול אל"ם מור חיים וכי הדבר יהיה מותנה בביצוע העברה תקציבית.

6. אל"ם גלעד שוחח עם אל"ם מור חיים שאישר את העברת האופניים עבור הנאשם בתמורה לביצועה של העברה תקציבית.
7. זמן מה לאחר מכן, הועברו אחד מזוגות האופניים האמורים וכן קסדה לרכיבה על אופניים, ע"י נציג יחש"ם XXX לביתו של הנאשם.
8. לאחר העברת האופניים לרשותו של הנאשם, הורה הנאשם לרמ"ד תקציבים ביחידתו, סגן (בדרגתו דאז) גבי טרונשוילי, לבצע העברה תקציבית על סך 10,000 ש"ח, מתקציב יחידתו, יחש"ם XXX, לתקציב יחש"ם XXX. סגן טרונשוילי מסר לנאשם כי הסכום נראה לו מופרז ובעקבות כך פנה הנאשם לאל"ם מור חיים. משנמסר לנאשם ע"י אל"ם מור חיים כי אכן זה הסכום הנדרש עבור האופניים, הורה הנאשם לסגן טרונשוילי לבצע את ההעברה התקציבית. ההעברה נעשתה על בסיס סעיפי תקציב של פירזול, לבידי עץ, ציוד משרדי, וכיו"ב. יצוין כי הנאשם לא היה מודע לסעיפי התקציב הספציפיים.
9. הנאשם הורה לבצע רישום של האופניים באפסנאות יחש"ם XXX ולהחתים אותו עליהם בסמוך לאחר שקיבל את האופניים.
10. הנאשם החזיק באופניים ברשותו, בביתו, עד ליום 10/12/2009, משך כשנה ומחצה, עד לפתיחת חקירת מצ"ח בעניין, ועשה בהם שימוש באורח ייחודי.
11. למעשה שווים האמיתי של האופנים עמד על כ – 1,615 ש"ח והם ניתנו ליחש"ם XXX ללא תמורה ומבלי שהיחידה חויבה עבורם. עובדות אלה לא היו ידועות לנאשם בעת ביצוע המעשים המפורטים לעיל, והם נודעו לו רק בדיעבד בחקירת מצ"ח.
12. חקירת מצ"ח נפתחה ביום 6/12/2009 בעקבות ידיעה אנונימית שנשלחה למצ"ח, בה דווח כי בביתו של הנאשם מצוי זוג אופניים, שנרכשו בכספי יחידתו.
13. הנאשם הודה בחקירתו במצ"ח בכלל המיוחס לו.

אל"ם גלעד אישר את הפרטים דלעיל, והודה, כאמור, בכך שבעשותו את המיוחס לו התנהג באופן שאינו הולם את דרגתו או עמדתו בצבא.

בדיון שנערך בפנינו שמענו בהרחבה את דבריו של אל"ם גלעד באשר לפרטיו האישיים, שירותו, השפעת הפרשיה לעיל עליו ועל בני משפחתו, כמו גם את התייחסותו למשמעות המעשים אותם ביצע.

אל"ם גלעד, יליד שנת 1967, נשוי ואב לשלושה ילדים שהבכור שבהם טירון בחטיבת גבעתי, משרת בצה"ל שנים ארוכות למן שנת 1986, בתפקידים מגוונים

ומשמעותיים במערך השדה בתחום החימוש. כיום משרת אל"ם גלעד בתפקיד מחש"פ דרום.

מפי הנאשם שמענו על מסלול השירות ואלפי האנשים עליהם פיקד בתקופות השונות, כמו גם על ההתנהלות התקציבית המוקפדת ביחידות עליהן פיקד, שאף זכתה לציון לשבח בביקורות.

לדברי הנאשם, פעל כפי שפעל בתום לב וביקש כי רכישת האופניים עבורו תעשה על פי הנהלים. עוד מסר כי כיום הוא מבין שטעה וחזר על כך פעם אחר פעם במהלך עדותו.

באת כוח הנאשם הדגישה כי עמדת ההגנה הינה כי הכשל במעשיו של הנאשם הינו בהחזקת זוג האופניים בבית, לשימושו הייחודי.

הנאשם בעדותו השווה את המצאות האופניים בביתו לשימושו הפרטי בלבד, לשימוש בכלי הרכב בו הוא נוסע עם משפחתו, לנשק עימו הוא יוצא הביתה, לצורך ספורט אותו הוא מקבל מהיחידה, תיקים המתקבלים מהיחידה ועוד, ולפיכך לדבריו, לא ראה פסול בהמצאות האופניים בביתו. עם זאת יודגש כי בסיפא לדבריו ביקש פעם נוספת לומר כי טעה.

כאמור לעיל, בטרם הוצג ההסדר, הוגש לבית הדין סיכום החלטת ראש אט"ל בעניינו של הנאשם, בעקבות ראיון שנערך עימו ביום 7/3/2011. בסיכום נכתב כי ראש אט"ל מסר לנאשם כי הוא רואה בחומרה את המעשים המיוחסים לו.

עוד נכתב כי בנסיבותיו של התיק האמור "גובשה הסכמה עם הקצין, כי יפרוש מצה"ל, עם סיום תפקידו הנוכחי כמחש"פ דרום (סוף דצמבר 2013).

העידה בפנינו שורה מכובדת של עדים שהתייחסה לאופן תפקודו של הנאשם במהלך שנות שירותו תוך דגש על שנות הפיקוד. כל הדוברים שיבחו את הנאשם והעידו כי המיוחס לו מנוגד לחלוטין לאופיו ואופן התנהלותו כקצין וכמפקד. בקצרה ייסקרו להלן עיקרי הדברים -

תא"ל אייל אלוך אשר שימש עד לפני כמחצית השנה כקצין חימוש ראשי, העיד כי הוא מכיר את הנאשם למעלה מ-20 שנה וכי מדובר במפקד אמין וערכי, אשר לא דבק בו רבב.

אל"ם צביקה גפן, מחש"פ דרום עת שהנאשם שירת בתפקיד מפקד היחש"ס, תיאר אף הוא את הנאשם כמפקד ערכי ונאמן שהאמת הינה נר לרגליו. אל"ם אלוך ביקש

לציין את תיפקודו המצויין של הנאשם, אף במהלך התקופה הקשה של ניהול ההליכים בעניינו. לדבריו, הנאשם נמנה על טובי מפקדי מערך האחזקה.

תא"ל ניסים פרץ, רח"ט לוגיסטיקה, תיאר את הנאשם כקצין יסודי ומקצועי מאד ולא פחות מכך, קצין ערכי מאד. תא"ל פרץ תיאר את תרומתו של הנאשם בתפקידיו השונים ובהם תיפקוד מצוין בתקופת מבצע עופרת יצוקה.

רח"ט לוגיסטיקה העיד, כי האירוע המיוחס לנאשם בהחלט יכול לקרות ביחידות החימוש עליהן הוא מפקד, אך הוא מנוגד לחלוטין לאופיו של הנאשם.

אלוף טל רוסו, אלוף פיקוד דרום, מסר כי הנאשם הינו אחד הקצינים הטובים שהיו לו, בין הישרים והאמינים הקיימים במערכת והוא שבחר בו להיות קצין החימוש של הפיקוד הגם שידע על החקירה המתנהלת בעניינו.

ב"עדות אופיי" כתובה שאף היא הוצגה לנו, כתב האלוף רוסו כי מדובר ב"קצין מצוין, חרוץ, ערכי, בעל ידע ויכולות מקצועיות נרחבות המבצע עבודתו בשקט ובצנעה". בנוסף נכתב כי מדובר בקצין אשר הביא את היחידות עליהן פיקד להישגים מרשימים וכי הינו מפקד הקשוב לפקודיו ואשר יודע לסחוף אותם אחריו. באשר לאירוע הנדון, כתב האלוף רוסו במכתב נוסף, כי מדובר במעידה חד פעמית שנעשתה בתום לב.

תא"ל הראל כנפו, רמ"ט פיקוד דרום תיאר קצין ערכי ומוכשר. תא"ל כנפו השווה את לקיחת זוג האופניים הביתה, ללקיחת כלי הנשק בשבת הביתה, או ללבישת מדי ספורט בשבת בביתו, שאותם קיבל ביום ספורט ביחידה. הרמ"ט, מסר בעדותו כי אינו רואה פסול בהתנהגות הנאשם. יצוין כי הרמ"ט מסר כי אינו בקיא בפרטי המיוחס לנאשם.

סרן טרונשוילי תיאר את הנאשם כמפקד מקצועי מאד, תומך וקפדן לעניין התנהלות על פי הפקודות. סרן טרונשוילי ציין גם הוא כי תחת פיקוד הנאשם זכתה היחידה בפרס מופת על ניהול כספי היחידה.

נשמעו בפנינו אף מספר עדויות של מי ששימשו כפקודיו של הנאשם או קצינים זוטרים תחת פיקודו ובפי כולם שבחים לנאשם כמפקד מקצועי שהינו קשוב לצרכי חייליו כמו גם האזרחים עליהן הוא מופקד.

לעיוננו הועברה אסופת מסמכים ובה סיכומי ראיון ומכתבי המלצה לרוב מגורמים שונים, החל מאלופי פיקוד ומפקדי אוגדות וכלה בחיילים ואזרחים עובדי צה"ל ששירתו תחת פיקודו של הנאשם. בכולם שבחים לאופן תיפקודו של הנאשם במהלך שנות שירותו וכן תיאור של קצין מקצועי, ערכי ושקט אשר רותם בדרכו את אנשיו לעשייה מוגברת.

אכן, אל מול האוסף המרשים של השבחים לתרומתו של הנאשם ולפועלו כמו גם לגבי האופן בו נהג ופיקד במשך שנות שירותו הארוכות, התקשנו להבין ולקבל היאך חטא דווקא הוא בביצוע העבירה המיוחסת לו.

השארית זוג אופניים לשימוש הייחודי של הנאשם, בביתו, למשך שנה ומחצה, כשלסברתו שוויים הינו כ- 10,000 ש"ח, אינה דבר של מה בכך, מה גם שהאופניים לא נועדו מלכתחילה לשימוש של חייל או מפקד ספציפי זה או אחר. אין המדובר בציוד ספורט בעל ערך סימלי, אלא בציוד יקר ביותר שבגינו הורה הנאשם על העברה תקציבית בסכום מכובד למדי של 10,000 ש"ח, מיחידתו ליחידה אחרת, כשבפועל ציוד זה בסופו של יום מוצא דרכו לבית הנאשם, בהוראתו.

דווקא ממפקד בדרגתו ומעמדו של הנאשם, האמון על תקציב וציוד בשווי עצום, מצופה לנהוג במשנה זהירות מקום בו מדובר בציוד שערכו רב מקום שהוא מצוי בשימוש הייחודי בביתו, ללא אפשרות לחלוק עם אחרים את השימוש בציוד היקר. מה גם שידוע לו שציוד זה לא ניתן לו מפורשות ע"י גורמי הצבא האמונים על כך, לשימוש הפרטי. דווקא ממנו הייתה מצופה ההקפדה מקום בו אמורה הייתה להידלק נורית אזהרה עת שנאמר לו ששווי העברה התקציבית בגין האופניים הוא מוגזם והוא שצריך היה לבדוק ולהיזהר מהשארית ציוד הספורט היקר בביתו, לשימוש הבלעדי, תוך מניעתו מאחרים.

פסיקת בית הדין הצבאי לערעורים כמו גם הפסיקה בבתי המשפט חוזרת פעם אחר פעם על חובתו הגדלה והולכת של המפקד כמו גם של איש הציבור, ככל שעולה בכירותו. רמת ההתנהגות המצופה והנדרשת ממנו בנסיבות אלו אף היא עולה מעלה ומחייבת מידת הקפדה וזהירות על קלה כבחמורה, ובוודאי עת שהמדובר ברכוש המופקד בידו ובידי חייליו.

כך לדוגמא נכתבו הדברים הבאים בע/123/02 אל"ם ישי נ' התובע הצבאי הראשי (2004):

"האיסור של 'התנהגות בלתי הולמת' הוא איסור החל על מפקדים, מדרגת סמל ומעלה בצה"ל, והוא נגזר מהזכות שניתנה להם לפקד על חיילים. על כן הוא מיוחד למפקדים בלבד. על פי הגיונה של ההוראה, ככל שעולה בכירותו של בעל הדרגה, כך גדלה זכות הפיקוד, כשנגדה ניצבות חובות המפקד ובהן, בין היתר, חובתו של המפקד להתנהג באורח הולם. חובתו של הקצין הבכיר גדולה מזו של הזוטר ממנו בדרגה: 'ככל שהחייל מטפס במעלה הדרגה, כך עולה עמו ואינה יורדת, הדרישה המוסרית והערכית, כך יותר ויותר חייב הוא לשמש דוגמא ומופת לפקודיו'...
האמון שרוחש הציבור לצה"ל, לתקינות פעולותיו ולטוהר המידות של מפקדיו וחייליו, הוא תנאי הכרחי

לקיומו ולשימורו כצבא ההגנה לישראל – 'צבא העם' של מדינה יהודית ודמוקרטית – ועל כן זהו אינטרס חברתי הראוי, במקרים המתאימים, להגנה של המשפט הפלילי".

כך גם לפני תקופה לא ארוכה בע/74/09 תא"ל תמיר נ' התובע הצבאי הראשי (2009):

"הקצין הבכיר המטפס בסולם הדרגות מעמיק את תחומי אחריותו ועולה במעמדו הציבורי. אליו נשואות עיני החיילים והמפקדים. אליו נשואות עיני משפחות החיילים. אליו נשואות עיני הציבור. הוא אחד מנושאי הדגל. ממנו קיימת ציפייה יתרה. "ככל שדרגת המפקד גבוהה יותר, כך תכבד משקלה של חובת האמון הציבורית של הנושא בה".

זה המקום להדגיש כי לדידנו, האירוע בו עוסק כתב האישום אינו דומה כלל ועיקר לדוגמאות שהוזכרו בפנינו ובהם נטילת המדים, הנשק וכלי הרכב הביתה, דוגמאות אותן העלו הנאשם והקצינים הבכירים שהעידו בעניינו. בדוגמאות מדובר על ציוד שמלכתחילה הוא אישי ולא נועד לשימוש של אחר, מה גם שהשימוש שנעשה בו הוא רחב, היינו בזמן פעילות ובזמן שגרה בבית, ולא רק בבית כפי שנהג הנאשם באשר לאופניים נשוא כתב האישום.

הצטערנו לשמוע כי לא כל העדים הבינו את הפסול שבהתנהגות הנאשם, שבעצמו העיד כי טעה, ולעניין זה נבקש להניח כי עובדות המקרה לא היו ידועות להם כל צרכם עת שהעידו בפנינו.

מנגד, נתנו דעתנו לסיכום הראיון של ראש אט"ל אשר בחר לציין את חומרת האירוע בסיכום הראיון אשר נערך לנאשם בפניו.

קראנו בעיון את הפרטים הנוספים ונוסח כתב האישום בו הודה הנאשם ונתנו דעתנו לכל אותם פרטים לגביהם הודגש כי הנאשם לא היה מודע להם, דוגמת העובדה כי האופניים ניתנו ליחש"ם XXX ללא תמורה וללא חיוב היחידה, סעיפי התקציב השונים שבשלם נרשמה ההעברה התקציבית, דוגמת פירזול, ועוד. לפיכך יובהר, כי בבואנו לבחון את מידת העונש שהוצע במסגרת הסדר הטיעון בחנו את ההמרה של סעיף האישום, ואת הפרטים בהם לבסוף הודה הנאשם.

על חומרת המעשה עמדנו בהרחבה לעיל. אך, כפי שהתרשמנו ממגוון העדויות שנשמעו והובאו בפנינו, אין המדובר באופן התנהגות המאפיין את הנאשם במהלך שנות שירותו הממושכות, ההיפך הוא הנכון. שמענו וקראנו אודות קצין ערכי ואמין, מקצועי, מסור ומוערך עד מאד בקרב מפקדים ופקודים כאחד.

לאחר ששקלנו את כלל האמור לעיל וכן את סיכומו של ראש אט"ל, החלטנו כי ההסדר ראוי באזנו נכונה בין השיקולים השונים ולפיכך החלטנו לכבדו.

ניתן והודע היום, ג' בניסן התשע"א, 7 באפריל 2011, ויועבר לצדדים על ידי קצין בית-הדין.

שופטת		שופט	הנשיאה
למקור	נאמן	העתק	חתימת המגיה: _____
גולני	ניר	סגן	
הדין	בית	ק'	תאריך: _____